

Laureaat oevreprijs 1994

Ernest Groosman (Ovezande, 1917)

Vele werken van de architect Ernest Groosman verdienen de kwalificatie 'hedendaagse monumenten'. Zijn ontwerpen, die zich kenmerken door een samengaan van krachtige vormen en humane functionaliteit, zijn van uitzonderlijke kwaliteit. Daarnaast is ook de wijze waarop Groosman architectonische grondslag gaf aan geïndustrialiseerde, systematische woningbouwtechnieken van groot belang voor de ontwikkeling van de bouwkunst gebleken. Groosman heeft projecten op vrijwel elk terrein ontworpen; woningbouw en winkelcentra, utiliteits- en kantoorbouw, waarvan het sportcomplex Ahoy in Rotterdam en het hoofdkantoor van Albert Heijn in Zaandam bekende voorbeelden zijn. De nadruk in zijn oeuvre ligt echter vooral op de grootschalige woningbouw. Tot in de jaren zeventig heeft Groosman talrijke nieuwbouwwijken ontworpen, waaronder woonwijken in Pendrecht en Alexanderpolder in Rotterdam, in Presikhaaf te Arnhem, Schalkwijk (Europawijk) te Haarlem en Tarhorst te Wageningen.

Groosman begon zijn werkzaamheden als zelfstandig architect vlak na de Tweede Wereldoorlog, toen de wederopbouw van Nederland en met name van Rotterdam in volle gang was. De noodzakelijk geworden massaproductie van woningen moest onder grote tijdsdruk tot stand worden gebracht met minimale financiële middelen, strenge bouwvoorschriften en een groot gebrek aan materialen. Als een van de eersten besefte Groosman dat geïndustrialiseerde woningbouw voor de wederopbouw-architectuur van groot belang zou zijn. Zelf verleende hij bijvoorbeeld medewerking aan de ontwikkeling van het zogenaamde MUWI-prefabsysteem.

Kenmerkend voor Groosmans gebruik van dergelijke systeembouw was dat hij niet 'vertechniseerde' maar met geïndustrialiseerde bouwmethoden een heldere, open architectuur realiseerde. In vaak moeilijke omstandigheden wist Groosman zijn artistieke ambities overeind te houden: een modern functionele maar tegelijkertijd zorgvuldig gedetailleerde architectuur.

De Commissie Oevreprijzen acht het van groot belang deze prestatie nog eens onder de aandacht te brengen. Juist in deze tijd, waarin de kwaliteiten van afzonderlijke wederopbouwontwerpen vaak naar de achtergrond worden geschoven door de negatieve beoordeling van de gehele wederopbouwproductie. Deze benadering doet geen recht aan Groosmans belangwekkende oeuvre. Zijn ontwerpen hebben grote invloed op de Nederlandse bouwkunst uitgeoefend en vormen nog steeds een inspiratiebron. De commissie neemt deze gelegenheid dan ook graag te baat om voor een zorgvuldig behoud van dit bijzondere erfgoed te pleiten.